

משטרת ישראל
אגף המבצעים

נוהל זה הותר לעיון על פי חוק חופש המידע

מספר נוהל קודם: 90.227.64			נהלי אג"מ
מספר: 220.013.52	תת-פרק: בעלי חיים	פרק: שיטור וקהילה	
שם: נוהל התמודדות עם כלב תוקפן			תאריך פרסום: 05/08/2020
			תאריך תחילה: 01/05/2020
			תאריך ביטול:
			נוסח: 1

התמודדות עם כלב מסוכן:

א. תקציר:

1. במערך הכלבנים של מ"י נעשה שימוש במגוון של כלבים בעלי יכולות תקיפה / הגנה / הרחה.
2. באופן טבעי כלב הינו בעל חיים בעל יכולת להגן על עצמו באמצעות נשיכה / שריטה הדיפה וכו'.
3. תהליך ההסתגלות של הכלב למקומו החדש ולאדם המטפל בו כרוך ביצירת אמון וקשר זאת עד לתפקוד מלא של הכלב בשגרת העבודה.
4. לפיכך, נקבעו הנחיות להתמודדות המפעיל מול הכלב המסוכן, תוך הימנעות מנשיכה ו/או תקיפה של הכלב, כמפורט בנוהל זה.

ב. אחריות מטה מקצועית לנוהל –

אג"מ/ מחלקת שיטור מיוחד/ מדור מב"ח.

ג. מטרה

לפרט את הסכנות שבהתמודדות עם כלבים מסוכנים המופעלים במערך הכלבנים ואת דרכי ההתמודדות.

ד. שיטה

מקרי תקיפה עלולים להתרחש ע"י כלבים ותיקים וחדשים כאחד. ניסיון העבר הראה כי רוב התקיפות נבעו מטעות אנוש. לפיכך, על הכלבן / מטפל לפעול בשיקול דעת ובקור רוח מול הכלב בסיטואציות מסוכנות, ולפיכך יש לפעול למניעת המצבים המסוכנים המתוארים עד כמה שניתן.

ה. המצבים המבצעיים:

1. הסכנות הנשקפות לכלבן טמונות במספר מישורים:
 1. כלב חדש שאינו מוכר לכלבן / מטפל.
 2. כלבן / מטפל חסר ניסיון או שאינו מוכר לכלבים.
 3. עודף/חוסר בטחון עצמי של הכלבן / מטפל המוקרן לכלבים.
 4. אירועים לא צפויים - רעש פתאומי וכיו"ב.
 5. חוסר ריכוז בעבודה מצד הכלבן / מטפל.
 6. תופעות לא מוסברות של תוקפנות מצד הכלב.
 7. ציוד לקוי: לוכדן לא תקין, רצועה קרועה זמם לא מתאים וכו'.
 8. אירועים מעוררים לכלבים – חיסונים, חלוקת מזון, שיפוץ ביחידה ועוד.

ו. דרכים למניעה - כללי זהירות הנחיות ודגשים:

1. הצבת כלב בכלבייה / עמדות שמירה - מחיצות ודלתות: טרם הכנסת הכלב יוודא הכלבן / מטפל תקינות הסוגר ושער המתחם למניעת בריחה של הכלב.
2. אין להפתיע כלב בתנועות חדות ובלתי צפויות.
3. יש לטפל בכלב חדש ו/או בלתי צפוי ע"י שני כלבנים / מטפלים יחד.
4. לפני כל פעילות עם כלב מסוכן או כלב שמגלה סימני תוקפנות יש לוודא את תקינות הציוד הנדרש והתאמתו לסוג הכלב.
5. לפני הכנסת כלב לסוגר יש לוודא את תקינות וקיבוע של מתקני הגמעה ומזון.
6. אין להכניס אצבעות לתוך סוגר / חצר / גזרה / עגלה / כלוב.

7. טרם פתיחת הסוגר יש לפעול כדלקמן:

- א. לוודא כי השטח סטרילי וסגור.
- ב. לבצע תקשורת מחוץ לסוגר ע"י קריאה קולית לאבחון ראשוני וקריאת סימני כלב.
- ג. לבדוק ויזואלית את מצבו הרפואי (פציעה, ייחוס, אחר).
- ד. לשלול מפגעים והימצאות חפצים / פגרים / מזון העלולים לגרום לעוררות אצל הכלב.

8. פתיחת דלת הסוגר תבוצע כדלקמן:

- א. הכלבן יבצע פתיחה חלקית של הדלת למניעת בריחה של הכלב לצורך הלבשת קולר ורצועה, לאחר שהכלב בשליטה תבוצע הלבשה של הזמם על ראשו.
- ב. הסוגר יהיה בעל סגירה כפולה של דלת הביטחון במידה וקיים.
- 9. סוגר יהיה סגור עם או בלי המצאות של כלב.
- 10. כלב שהוגדר כמסוכן יהיה במידת האפשר בסוגר בעל חצר צמודה שתאפשר לכלב לפרוק אנרגיה.
- 11. מ' היחידה / סגנו ישנן לכלבנים / מטפלים כללי זהירות ובטיחות על מנת למנוע נשיכות. ביצוע ההדרכה יתועד במהלך שיעור שבועי. כמו כן מ' היחידה / סגנו ינחה אותם כיצד לנהוג אם יותקפו.
- 12. בכל גיוס / קבלה של כלב חדש ושינוי סטאטוס יעביר מ' היחידה הנחיות מקצועיות לצוות הכלבנים / מטפלים ויתעד ביומן הכלבייה.
- 13. כלבן / מטפל חדש שסיים הכשרה נדרש לאישור בכתב ממ' יחידה / סגנו על מנת להוביל כלבים תוך פרוט שמות הכלבים המאושרים להובלה.
- 14. אחת לשלושה חודשים יבצע מ' היחידה הערכת מסוכנות מעודכנת אודות הכלבים שקיימים בכלבייה המהווים סכנה לפגיעה במפעילים ודרכי התמודדות עימם ויבוצע תיעוד ביומן כלבייה.
- 15. כלב שמירה שנשך מטפל יובל עם לוכדן, הובלה עם רצועה תהיה באישור מ' היחידה ורק לאחר אבחון מקצועי.
- 16. כאשר רק כלבן / מטפל אחד נוכח ביחידה יש להגביר באופן מיוחד את נקיטת המניעה לנשיכה ואמצעי הזהירות.

17. הובלת זוג כלבים יחד תתבצע אך ורק לאחר התאמה, לא תבוצע הובלה של יותר משני כלבים יחד.

18. כלל הכלבים בכלבייה יורגלו לזמם.

ז. שימוש בלוכדן בעת הוצאת כלב מסוכן לאחר הנחיית מ' יחידה / סגנו.

1. ככלל, כל פעולה מול כלב החשוד ככלב מסוכן ו/או שעדיין לא נוצר קשר מספק בין הכלב לכלבן - תיעשה באמצעות שימוש בלוכדן (כולל בעת הובלה במקרה הצורך).

2. בעת הוצאת כלב מסוכן מהסוגר, יהיו נוכחים שני כלבנים אשר ישתפו פעולה כמפורט להלן :

3. כלבן / מטפל אחד יתפעל את הלוכדן וכלבן שני ישלוט בדלת הסוגר (להלן - העוזר).

4. העוזר יהיה מצויד בשרוול גירוי בקרבת מקום.

5. יש לוודא הימצאות צינור מים זורמים פרוס ובהישג יד.

6. אין לאפשר לאף אדם זר להימצא בקרבת מקום, על מנת שלא להסיח את דעת המפעילים.

7. ברשות הכלבנים יהיו האמצעים: מכשיר קשר, רצועת חירום ותחבושת אישית.

ח. זמם (מחסום פה)

1. כל תנועה עם כלב שיטור / טקטי / לוט"ר (ימ"מ בהחרגה) תתאפשר אך ורק כאשר על הכלב זמם (מחסום פה).

2. על הכלב להיות צמוד לצד הכלבן ולא לפניו, לא בקרבת כלבנים / אזרחים ובשליטה כ- 3 מטר מרחק ובמידת הצורך הרחקת אנשים והתרעה מפני הכלב.

3. כל הוצאה של כלב (שיטור / טקטי / לוט"ר) מסוגר, תנועה ביחידה / שטח לצורך הכנסה לגזרה, טיפוח, טיפול וטרינרי וכיו"ב – תבוצע רק עם זמם על פה הכלב ובשליטה מלאה של הכלבן.

ט. יצירת קשר עם כלב חדש:

1. ככלל בעת יצירת קשר עם כלב חדש, אין להיכנס לסוגר בטרם הקשר בין הכלבן / מטפל יציב וחזק מספיק, כל כלב ייבחן לגופו והכניסה הראשונה לסוגר תהייה בפיקוח ובאישורם של מ' היחידה / סגנו.
2. הוצאת כלב חדש לאחר סיום קשר תהיה בליווי ואישור מ' יחידה / סגנו.
3. במקרים בהם מבחין מ' היחידה כי הקשר הנוצר עם הכלב החדש אינו מספק, ינחה על השארתו בסוגר לתקופה נוספת עפ"י הצורך ויתדרך על כך את צוות הכלבנים / מטפלים. במידה וקיים קושי מהותי להוציא את הכלב יעדכן מ' היחידה / סגנו את מ' מגמת ההדרכה וק' כלבנים ארצי.
4. במקרים בהם מזהה מ' היחידה / סגנו כי נוצרת רגרסיה בהתנהגות הכלב ישקול להוציאו בעזרת לוכדן בצורה מאובטחת לחצר למטרת פריקת לחץ.
5. על הכלבן / מטפל לפעול לחיזוק הקשר עם הכלב באמצעות טיפוחו ותוך שמירה על כללי הזהירות בזמן הפעילות / אימון.
6. כלבן / מטפל חדש שהחל את תפקידו במערך הכלבים לא יבוא במגע עם הכלבים אך ורק לאחר השתלמות מטפלים ולאחר מיכן חניכה מסודרת ע"פ תיק חניכה סדור ואישור מ' יחידה / סגנו.

י. האכלה

1. האכלת כלב שלא נוצר עמו קשר או כלב המוגדר מסוכן בזמן האכלה תבוצע דרך פתח האכלה המצוי בסוגר ללא פתיחת דלת הסוגר ו/או האכלה מחוץ לסוגר בלבד.
2. חל איסור להפתיע את הכלב, יש להתנהל במשנה זהירות ולקבל התייחסות מהכלב טרם הכניסה לסוגר ע"י גירווי קולי.

יא. מתן תרופה לכלב

1. חל איסור מוחלט לתת תרופה (כדור) לכלב ע"י החלקה ללוע, מתן תרופה לכלב תבצע ע"י הסלקת התרופה במזון משכנע קרי: גבינה קשה, קבנוס וכו'.
2. היה והכלב מסרב לאכול יש להיוועץ עם ווטרינר מ"י להמשך טיפול.

יב. קרב בין כלבים

1. באירוע של קרב בין כלבים על הכלבן לאבחן את מאפייני הקרב שלרוב הינם קרבות היררכיה שבהם הכלבים מסמנים בגבולות נשיכה את הכלב השני ללא ניסיון אמיתי להורגו. במצב מסוג זה יש לאפשר לכלבים לפתור את הקרב ללא התערבות חיצונית העלולה להחמיר ולגרום להחמרת מצב על הכלבנים / מטפלים לפעול כדלקמן:
 - א. הרחקת זרים והתערבות קולית.
 - ב. שימוש במידת הצורך והאפשר בזרנוק מים.
2. במקרה שבו קיים אבחון וחשד כי בקרב בין הכלבים קיימת סכנת חיים לאחד הכלבים, הכלבנים יטפלו באירוע במידת האפשר ללא כניסה לגזרה/ סוגר / חצר ויפעלו כדלקמן:
 - א. אבחון ואיתור הכלב הדומיננטי ורמת הקשר עם הכלבנים.
 - ב. התערבות קולית.
 - ג. שימוש באמצעים: זרנוק מים שרוול הסחה.
 - ד. במידת האפשר וניתן יש לנסות וללכוד את הכלב הדומיננטי מחוץ לגזרה באמצעות לוכדן.
3. בעת כניסה לגזרה הכניסה תבוצע על פי שיקל דעת של הכלבן תוך ניתוח הסיכונים הקיימים של פציעת הכלבן למול הצלת הכלב.

יג. להלן דרכי פעולה והנחיות פעולה:

- א. באירוע מסוג זה יתפעלו מספר כלבנים / מטפלים כמספר הכלבים שמנהלים קרב, כלומר לפחות שני כלבנים / מטפלים.
- ב. בשום מקרה לא יתקרב הכלבן אל החלק הקדמי של גופם של הכלבים בעת הקרב, מחשש לכך שיותקף ע"י הכלב ויבצע את פעולות הלכידה מחלקו האחורי.
- ג. עקב חומרת האירוע דרושה צלילות מחשבה ככל הניתן והרגעת המצב על מנת למזער את הנזקים לכלבים ולצמצם את הסיכון לתקיפת הכלבנים ככל שניתן.
- ד. יש לבצע אבחון רמת הקשר עם הכלבים.
- ה. שימוש בלוכדן ולכידת הכלב הדומיננטי על ידי תפיסת הכלב בכלל חלקי גופו.
- ו. במידת האפשר יבצע הכלבן / מטפל שימוש ברצועת נוהג לצורך לכידת הכלבים במצב חנק ראש / רגליים וחיבורו בעזרת השאקל לגדר תוך שמירה על טווח ביטחון בין הכלבים והכלבנים.
- ז. יש ללכוד את שני הכלבים ולבצע הרחקה והפרדה אחד מהשני. כולל בדיקה רפואית ודיווח למדור בע"ח.
- ח. כל המעורבים באופן ישיר באירוע נדרשים להפעיל שיקול דעת מקצועי וקור ורוח. לא ניתן לצפות בנוהל זה את כל התרחישים האפשריים במקרים מסוכנים מאין אלו.

יד. תקיפת כלבן / מטפל / שוטר / אזרח:

1. במקרים בהם כלב תוקף כלבן, יש לפעול ע"פ ההנחיות הבאות, ולהלן עיקרי הדברים:
2. על הכלבן / מטפל במידת האפשר להזעיק עזרה באמצעות מכשיר הקשר / טלפון שברשותו ולציין את מקום התקיפה.
3. על הכלבן לשמור ככל האפשר על קור רוח, תוך הימנעות מתנועות פתאומיות העלולות להחמיר את המצב עד להגעת כוח מסייע.

4. בעת אירוע נשיכת כלבן / מטפל ע"י כלב יש להשתמש בכלל האמצעים העומדים לרשות הכלבן כגון: רצועה לצורך לכידת הכלב וכו' לצורך הפסקת האירוע.
5. כלבן / כוח שיגיע למקום, על מנת לסייע לכלבן המותקף יהיה מצויד בכל אמצעי העזר האפשריים, כגון: לוכדן, שרוול גירוי, רצועת נוהג וכל אמצעי אחר שיירכש בעתיד למטרה זו או שיתאים לאירוע הנ"ל.

6. **מפקד האירוע ביחידה ינקוט בצעדים הבאים:**

- א. יוודא הרחקת אנשים לא קשורים כגון אזרחים / שוטרים שאינם מהיחידה ממקום האירוע בכדי למנוע החמרת מצב. מפקד האירוע יזעיק רופא, חובש לאזור האירוע תוך כדי הנחיית נתיב הגישה ופינוי המהירים ביותר. החובש יגיע עם ערכת עזרה ראשונה.
- ב. יאתר כלבנים נוספים ביחידה, אשר יסייעו באופן מבוקר להסיח את דעת הכלב ולמשוך אותו הרחק מהכלבן / מטפל המותקף.
- ג. ההסחה תתבצע מחוץ למקום האירוע ע"י כלבנים / מטפלים על מנת לאפשר שליפה של הכלבן / מטפל המותקף בבטחה ממקום התקיפה ע"י שימוש בדלתות חירום או גזירת גדר גזרת הכלבים וחסמתה ע"י מגנים עד לסגירת הפתח למניעת פליטה של כלב.
- ד. במידה ויש אפשרות לשימוש בזרם מים חזק ניתן לנצל זאת על מנת להרתיע את הכלב התוקף.
- ה. במידה והכלב לא הירפה את נשיכתו תתבצע כל פעולה סבירה ע"י מ' האירוע במטרה למנוע סכנת חיים.

7. **כלבן / מטפל המסייע לכלבן המותקף ינקוט בצעדים הבאים:**

- א. ישדל את הכלב להפסיק את התקיפה באופן מרגיע ולהתקדם אליו לאזור הפתח.
- ב. ילכוד את הכלב באמצעות לוכדן/ רצועת הולכה.
- ג. אם ביחידה ישנם כלבנים נוספים, ישתפו פעולה בהסחת דעת הכלב ולכידתו.
- ד. אם הכלב לא מפסיק את התקיפה יש להשתמש באמצעים על מנת

להפסיק את התקיפה – שימוש ברצועה לצורך חניקה
בעוצמה של הכלב הנושך, לוכדן, שרוול גירוי, שפיכת כלי
המים בגזרה על ראשו של הכלב במידת האפשר.
ה. עקב חומרת האירוע דרושה צלילות מחשבה ככל שניתן
ורגיעה של המצב על מנת למזער נזקים לכלבנים ככל שניתן.
ו. כל המעורבים באופן ישיר באירוע נדרשים להפעיל שיקול
דעת מקצועי וקור רוח. שיקול הדעת מחייב כי במקרה של
סכנת חיים לאדם כל האמצעים כשרים על מנת להצילו. יחד
עם זאת לא ניתן לצפות בנוהל זה את כל התרחישים
האפשריים במקרים מסוכנים.

טו. הפנייה לנהלים רלוונטיים:

הוראות בטיחות בהפעלת כלבים במשטרה ובמבצע מס': 90.227.005
קליטת כלב ביחידה / מתקן - מרכש או גיוס מס': 90.227.309

טז. עדכון אחרון:

5.2020

יז. אחריות לביצוע:

ברמת יחידה: מ. יחידה / סגנו.
ברמת מטה: רמ"ד מב"ח, ק' כלבנים ארצי.